

ثبت: ۵۸
شهریور ۱۴۰۱
دوره یازدهم - سال سوم
مسلسل: ۳-۱۸۳۰۷

**اظهار نظر کارشناسی در خصوص گزارش شور دوم طرح
«بانکداری جمهوری اسلامی ایران
(مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی)»
۳. بررسی مواد فصل سوم**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۳-۱۸۳۰۷

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی در خصوص گزارش شور دوم طرح «بانکداری جمهوری اسلامی ایران (مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی)» ۳. بررسی مواد فصل سوم

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه پولی و بانکی)

تهیه و تدوین کنندگان: میثم خسروی، محمد جمور، محمد برزگر خسروی، یحیی مزروعی و امین‌اله پاک‌نژاد

ناظران علمی: موسی شهبازی، سید علی روحانی

اظهارنظرکننده: علی فرنام

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

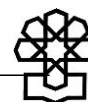
واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۶/۱

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	ماده ۵-
۲	ماده ۶-
۳	ماده ۷-
۶	ماده ۸-
۸	ماده ۹-
۸	ماده ۱۰-
۱۱	ماده ۱۱-
۱۲	ماده ۱۲-
۱۲	ماده ۱۳-
۱۳	ماده ۱۴-
۱۵	ماده ۱۵-
۱۵	ماده ۱۶-
۱۶	ماده ۱۷-
۱۷	ماده ۱۸-
۲۰	جمع بندی و نتیجه گیری

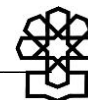
اظهارنظر کارشناسی در خصوص گزارش شور دوم طرح «بانکداری جمهوری اسلامی ایران (مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی)»
۳. بررسی مواد فصل سوم

مقدمه

شور دوم طرح «بانکداری جمهوری اسلامی ایران (مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)» به شماره ثبت ۵۸ در حال بررسی در صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرار دارد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارش‌های مجزاً به بررسی کلیات طرح بانک مرکزی^۱، بررسی تطبیقی قوانین بانک‌های مرکزی کشورهای منتخب^۲، اندازه‌گیری استقلال قانونی بانک مرکزی در طرح و مقایسه آن با قوانین فعلی^۳، بررسی و مقایسه متن نهایی شور اول و دوم^۴ پرداخته که خواننده محترم می‌تواند به آنها مراجعه نماید. در گزارش حاضر، به بررسی مواد فصل سوم طرح بانک مرکزی (مواد (۵) تا (۱۸)) و ارائه پیشنهاد در آن زمینه پرداخته شده است. بر این اساس ابتدا متن ماده در ستون اول ذکر شده، سپس ملاحظات اقتصادی و حقوقی در مورد آن ماده بیان شده است. در نهایت با توجه به نظرات مطرح شده، پیشنهادات اصلاحی ارائه گردیده است. لازم به ذکر است گزارش مواد فصول بعدی طرح بانک مرکزی در گزارش‌های دیگری تنظیم شده است که متعاقباً منتشر خواهد گردید.

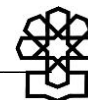
۱. اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران» ۱. قسمت بانک مرکزی- شماره مسلسل ۱۷۴۸۰
۲. بررسی تطبیقی قوانین بانک‌های مرکزی کشورهای منتخب (ویرایش اول) - شماره مسلسل ۱۸۲۱۴
۳. اندازه‌گیری استقلال قانونی بانک مرکزی در ایران: مقایسه قوانین موجود با شور اول و دوم طرح «مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران»- شماره مسلسل ۱۸۲۰۷
۴. اظهارنظر کارشناسی در خصوص گزارش شور دوم «طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران (طرح مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)» ۱. کلیات و مقایسه با گزارش شور اول- شماره مسلسل ۱۸۲۰۷-۱

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
فصل سوم: ساختار بانک مرکزی			
<p>حذف جزء «الف»: حذف رکن مجمع عمومی بانک مرکزی و انتقال وظایف تعریف شده در ماده (۶) برای مجمع عمومی، به رئیس جمهور (موارد ۱ و ۳) و هیئت عالی (موارد ۲ و ۴ و ۵)</p>		<p>بند «الف»: مجمع عمومی محل گردهمایی صاحبان سهام برای تصمیم‌گیری در خصوص توزیع سود و محملی برای نظارت مالی از طریق حسابرسی مالی و رعایت رفتار هیئت مدیره شرکت‌هاست. بانک مرکزی به عنوان یک نهاد سیاست‌گذاری و حاکمیتی یک شرکت دولتی نیست و از این حیث تعریف رکن مجمع عمومی تناسبی با عملیات و شان بانک مرکزی ندارد. در این صورت وظایف مندرج در ماده ۶ برای مجمع عمومی، می‌تواند به رئیس جمهور (موارد ۱ و ۳) و هیئت عالی (موارد ۲ و ۴ و ۵) منتقل گردد.</p>	<p>ماده ۵- ارکان بانک مرکزی عبارت است از: الف. مجمع عمومی؛ ب. هیئت عالی؛ پ. هیئت عامل؛ ت. هیئت نظار؛ ث. شورای فقهی.</p>
<p>اصلاح جزء «۴» بند «الف»: «دو نفر اقتصاددان دارای حداقل پانزده (۱۵) سال تجربه مرتبط در حوزه‌های اقتصادی و مالی و حائز شرایط مندرج در بند «ح» ماده (۷) این قانون.</p>	<p>با توجه به وظایف مجمع عمومی موضوع بند «ب» که جنبه اجرایی دارد، جزء «۴» بند الف بدلیل تعیین اعضا توسط روسای قوه قضائیه و مجلس، محل ایراد و مغایر با اصل ۶۰ است. قید «مرتبط» در جزء «۴» بند الف ابهام دارد و این ابهام با بند «۹» سیاستهای کلی نظام قانونگذاری مغایرت دارد.</p>		<p>رکن اول - مجمع عمومی ماده ۶- الف. اعضای مجمع عمومی بانک مرکزی عبارتند از: ۱. رئیس جمهور (رئیس مجمع)؛ ۲. وزیر امور اقتصادی و دارایی؛ ۳. رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور؛ ۴. دو نفر اقتصاددان دارای حداقل پانزده (۱۵) سال تجربه مرتبط، یک نفر به انتخاب رئیس مجلس شورای اسلامی و یک نفر به انتخاب رئیس قوه قضائیه. این افراد برای مدت چهار سال منصوب می‌شوند و عزل آنان قبل از اتمام مدت حکم، توسط مقام منصوب کننده امکان‌پذیر است. رئیس کل بدون حق</p>

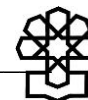
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>الحاق به بند «الف»: جلسات مجمع عمومی حداقل یکبار در سال برگزار می‌شود. جلسات مجمع با حضور حداقل سه عضو رسمیت دارد و تصمیم‌گیری با رأی اکثریت مطلق حاضران صورت می‌گیرد.»</p> <p>اصلاح جزء «۴» بند «ب»: « تصویب بودجه و تفریغ بودجه بانک مرکزی با رعایت اصول ۵۲ و ۵۵ قانون اساسی»</p>	<p>بر اساس نظرات فقهای شورای نگهبان، سکوت جزء «۴» بند الف در مورد لزوم داشتن وثاقت و امانت، با موازین شرعی مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>سکوت این ماده در مورد ترتیب تشکیل جلسات مجمع عمومی و نیز نحوه تصمیم‌گیری ابهام دارد و این ابهام با بند «۹» سیاستهای کلی نظام قانونگذاری مغایرت دارد.</p> <p>جزء «۴» بند ب مغایر اصول ۵۲ و (۵۵) قانون اساسی است.</p>		<p>رأی به عنوان دبیر مجمع در جلسات شرکت می‌کند. همچنین دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، یک نفر به پیشنهاد کمیسیون اقتصادی و یک نفر به پیشنهاد کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات توسط مجلس انتخاب شده به عنوان ناظر بدون حق رأی در جلسات مجمع عمومی بانک مرکزی شرکت می‌کنند.</p> <p>ب. وظائف مجمع عمومی بانک مرکزی به شرح زیر است:</p> <ol style="list-style-type: none"> انتخاب اعضای هیئت نظار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارائی؛ بررسی و تصویب صورت‌های مالی بانک مرکزی؛ اتخاذ تصمیم نسبت به گزارش‌های هیئت نظار؛ تصویب بودجه و تفریغ بودجه بانک مرکزی؛ سایر وظایفی که به موجب این قانون بر عهده مجمع عمومی بانک مرکزی قرار داده شده است.
<p>اصلاح بند «الف» پیشنهاد ۱: حذف عضویت وزیر اقتصاد و رئیس سازمان برنامه و بودجه در ترکیب هیئت عالی و جایگزینی آن با دو نماینده از طرف ایشان.</p> <p>پیشنهاد ۲: حذف رئیس سازمان برنامه و بودجه از ترکیب اعضای هیئت عالی و جایگزینی آن معاونت سیاستگذاری پولی.</p>	<p>بند (الف): با توجه به ماده (۱۵) قانون برنامه ششم توسعه در خصوص اعضای شورای پول و اعتبار و اصلاح آنها در این فصل (در قالب اعضای هیأت عالی)، طبق ماده ۱۸۱ قانون آیین نامه داخلی مجلس، تصویب بند (الف) ماده (۷) طرح حاضر، نیاز به رای دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>بند چ: حکم این بند، اولاً مصداق تبعیض ناروا و مغایر بند «۹» اصل ۳ است؛ زیرا اصل تناسب پست و حقوق دریافتی صرفاً در خصوص این</p>	<p>حکمرانی مناسب در بانک مرکزی نیازمند استقلال از کانون‌های منافع غیر همسو با اهداف بانک مرکزی و همچنین شفافیت و پاسخگویی به نهادهای ذی‌ربط است. دولت به عنوان یک کانون هزینه و مسئول تدوین و اجرای بودجه، خصوصاً در کوتاه‌مدت، دارای اهدافی متزاحم با اهداف بانک مرکزی است. لذا تأمین درجاتی از استقلال بانک مرکزی از دولت ضروری است. استقلال بانک مرکزی از دولت، در ترکیب هیئت عالی و نیز در شیوه عزل و نصب اعضای هیئت عالی نمود جدی پیدا می‌کند.</p>	<p>رکن دوم - هیئت عالی ماده ۷- الف. اعضای هیئت عالی عبارتند از:</p> <ol style="list-style-type: none"> رئیس کل بانک مرکزی (رئیس هیئت عالی)؛ وزیر امور اقتصادی و دارائی؛ رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور؛ دو نفر اقتصاددان متخصص در زمینه سیاست‌گذاری پولی و ارزی؛ دو نفر متخصص در حوزه بانکداری: یک نفر در زمینه حقوق بانکی و یک نفر در زمینه امور مالی. <p>اعضای ردیف‌های (۱)، (۴) و (۵) باید معتقد به مبانی بانکداری اسلامی بوده و تسلط کافی بر روش‌های اجرای آن داشته باشند.</p> <p>ب. رئیس کل مطابق ترتیبات مذکور در مصوبه ۱۳۹۳/۸/۲۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام توسط رئیس جمهور منصوب و عزل می‌شود.</p>

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح جزء «۴» و «۵» بند «الف»: «۴». سه نفر اقتصاددان متخصص در زمینه سیاست‌گذاری پولی و ارزی؛ ۵. یک نفر متخصص در حوزه امور مالی و بانکداری.»</p> <p>اصلاح بند «ب»:</p> <p>پیشنهاد ۱:</p> <p>رئیس کل توسط رئیس جمهور به مدت ۵ سال منصوب می‌شود و عزل وی قبل از اتمام دوره توسط رئیس جمهور منوط به اخذ موافقت مقام معظم رهبری است. رئیس کل باید علاوه بر شرایط مندرج در بند (ح) این ماده، دارای مدرک دکترای علوم اقتصادی بوده و از دانش کافی در زمینه اقتصاد کلان و سیاست‌گذاری پولی و ارزی و حداقل ده سال تجربه مرتبط برخوردار باشد.</p> <p>پیشنهاد ۲:</p> <p>رئیس جمهور موظف است در صورت عزل رئیس کل یا اعضای غیراجرایی ردیف‌های (۴) و (۵) این ماده، ظرف مدت ۳ روز کاری، دلایل عزل که</p>	<p>مقامات بانک مرکزی رعایت نشده است و اعضای ردیف‌های (۴) و (۵) هیئت عالی، هم‌تراز وزیر لحاظ شده‌اند. ثانیاً به جهت داشتن بار مالی به جهت افزایش دریافتی اعضای مزبور، مغایر اصل (۷۵) به نظر می‌رسد.</p> <p>تبصره بند «ج»:</p> <p>لزوم مامور کردن در خصوص اشخاص کارمند شاغل خارج از قوه مجریه، مغایر با استقلال قوا موضوع اصل ۵۷ قانون اساسی و مغایر با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل ۳ به نظر می‌رسد.</p> <p>ملاحظه: با عنایت به مغایرت پیشنهاد ۱ مربوط به اصلاح بند «ب» با اصل ۱۱۰ قانون اساسی، این پیشنهاد صرفاً در صورت استجازه از مقام معظم رهبری و عدم مخالفت ایشان قابل پیگیری است.</p>	<p>جزء «۱» و «۲» بند «الف»:</p> <p>حضور رییس سازمان برنامه و وزیر امور اقتصادی و دارایی در هیئت عالی به واسطه دغدغه‌های بودجه‌ای آن نهادها و تعارض منافع سازمانی با بانک مرکزی قابل توصیه نیست.</p> <p>جزء «۴» و «۵» بند «الف»:</p> <p>اهداف بانک‌های مرکزی در خصوص کنترل تورم یا مقررات‌گذاری یا رشد اقتصادی مستلزم دانش اقتصادی کافی مجموعه تصمیم‌گیر در بانک مرکزی است. به منظور حصول اطمینان از اقتصاددان بودن تعداد کافی از اعضای هیئت عالی لازم است تعداد اقتصاددانان هیئت عالی از دو نفر به سه نفر افزایش یابد. با هدف عدم افزایش تعداد اعضای هیئت عالی می‌توان پیشنهاد کرد عضو حقوقدان هیئت عالی از هیئت حذف شود و به مشورت حقوقی اعضای کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی اکتفا شود.</p> <p>بند «پ»:</p> <p>در بند «ب» و (پ) موضوع نصب و عزل اعضای هیئت عالی مورد بحث قرار گرفته و تعیین تکلیف شده است. نصب اعضای هیئت</p>	<p>همچنین رئیس کل باید از کفایت علمی، کفایت تجربی و سایر شرایط مذکور در مصوبه یادشده برخوردار باشد.</p> <p>پ. اعضای ردیف‌های (۴) و (۵) به پیشنهاد رئیس کل و تأیید و حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند. عزل آنان نیز قبل از اتمام مدت حکم، توسط رئیس جمهور امکان‌پذیر است.</p> <p>ت. دوره مسئولیت اعضای ردیف‌های (۴) و (۵) پنج سال می‌باشد و انتخاب مجدد آن‌ها بلامانع است. به‌منظور ثبات بخشی به سیاست‌های پولی کشور، در اولین دوره اجرای این قانون، حکم یکی از دو عضو هریک از ردیف‌های یادشده برای مدت دو سال و نیم و حکم عضو دیگر برای مدت پنج سال صادر می‌شود. در دوره‌های بعدی، احکام همه اعضاء پنج ساله خواهد بود. در صورت فوت، استعفا یا عزل هریک از اعضای ردیف‌های (۴) و (۵) جایگزین وی باید ظرف مدت یک ماه تعیین شود. حکم عضو جایگزین برای باقیمانده دوره عضو متوفی، مستعفی یا معزول صادر می‌شود.</p> <p>ث. اعضای ردیف (۴) باید مدرک دکترای علوم اقتصادی داشته و از دانش کافی در زمینه اقتصاد کلان و سیاست‌گذاری پولی و ارزی و حداقل ده سال تجربه مرتبط برخوردار باشند.</p> <p>ج. اعضای ردیف (۵) باید از شرایط اختصاصی زیر برخوردار باشند:</p> <p>عضو متخصص در امور مالی: داشتن مدرک دکترا در یکی از رشته‌های علوم اقتصادی، مالی، بانکداری یا حسابداری و حداقل ده سال تجربه مرتبط؛ عضو متخصص در زمینه حقوق بانکی: داشتن مدرک دکترا در رشته حقوق با گرایش مرتبط و حداقل ده سال تجربه مرتبط.</p> <p>چ. اعضای ردیف‌های (۴) و (۵) باید به‌صورت تمام وقت در خدمت بانک مرکزی بوده و نمی‌توانند شغل یا سمت موظف یا غیرموظف اعم از مدیریتی، کارشناسی یا مشاوره‌ای در بخش دولتی یا غیردولتی داشته باشند. این ممنوعیت شامل موارد مستثنی شده ذیل اصل (۱۴۱) قانون اساسی</p>

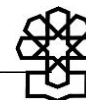
ماده	ملاحظات اقتصادی	ملاحظات حقوقی	پیشنهادات اصلاحی
<p>نمی‌شود. حقوق و مزایای اعضای یادشده مطابق حقوق و مزایای مقامات موضوع بند (ج) ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ توسط بانک مرکزی پرداخت می‌شود.</p> <p>تبصره- در صورتی که عضو هیئت عالی مستخدم رسمی یا پیمانی هریک از دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری باشد، دستگاه موظف است بلافاصله پس از صدور حکم عضویت وی در هیئت عالی، او را به بانک مرکزی مأمور نموده و هرگونه افزایش در حقوق قانونی، از جمله ارتقاء، افزایش حقوق سنواتی، افزایش گروه و رتبه و سایر موارد را در طول دوره مأموریت اعمال کند.</p> <p>ح. اعضای بندهای (۴) و (۵) باید واجد شرایط عمومی زیر باشند:</p> <ol style="list-style-type: none">۱. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه، نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی؛۲. تابعیت جمهوری اسلامی ایران و نداشتن تابعیت مضاعف و پروانه اقامت دائم در کشور خارجی برای خود، همسر و فرزندان تحت تکفل؛۳. داشتن حسن شهرت و توانایی انجام وظایف؛۴. نداشتن سابقه محکومیت کیفری و تخلفات مالی؛۵. عدم محکومیت قطعی انتظامی به مجازات‌های مذکور در بندهای (د)، (و)، (ی) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷. <p>خ. با توجه به کثرت وظائف و جلسات هیئت عالی، وزیر امور اقتصادی و دارائی و رئیس سازمان برنامه و بودجه باید نماینده‌ای را از طرف خود برای شرکت در جلسات هیئت عالی به رئیس کل معرفی کنند. افرادی که برای این منظور معرفی می‌شوند، باید از شرایط مذکور در بندهای (ث) و (ج) این ماده برخوردار باشند.</p> <p>د. اعضای هیئت عالی باید در اولین جلسه هیئت عالی سوگند یاد کنند. متن سوگندنامه اعضای هیئت عالی به شرح زیر است:</p>	<p>عالی تماماً توسط رئیس جمهور صورت می‌گیرد. اما باید توجه داشت که در استقلال بانک مرکزی، عزل از نصب اهمیت بیشتری دارد و در صورتیکه عزل توسط دولت محدود و قاعده‌مند شود، می‌توان استقلال بانک مرکزی را تا حد خوبی تامین کرد.</p> <p>بند «خ»:</p> <p>طبیعی است که ممکن است شخص وزیر و یا رئیس سازمان برنامه و بودجه خود بخواهند در جلسات شرکت نمایند. بنابراین لازم است عبارت «تا در صورت عدم حضور ایشان در جلسات شرکت کنند» اضافه شود.</p>	<p>مستند به قصور یا تقصیر در انجام وظایف قانونی است را به صورت مکتوب جهت قرائت در صحن علنی در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار دهد. در صورت وجود بخش‌های محرمانه در گزارش موضوع این تبصره به تشخیص رئیس مجلس، بخشهای مزبور در جلسه غیرعلنی قرائت خواهد شد.</p> <p>اصلاح تبصره بند «ج»:</p> <p>اگر شخص مامور از قوای مقننه و قضائیه انتخاب شده باشد، با موافقت روسای قوه مربوطه منتقل می‌گردد.</p> <p>اصلاح بند «خ»:</p> <p>با توجه به کثرت وظائف و جلسات هیئت عالی، وزیر امور اقتصادی و دارائی و رئیس سازمان برنامه و بودجه باید نماینده‌ای را از طرف خود برای شرکت در جلسات هیئت عالی به رئیس کل معرفی کنند تا در صورت عدم حضور ایشان در جلسات شرکت کنند.</p>	

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
			<p>«بسم الله الرحمن الرحيم من به خداوند بزرگ سوگند یاد می‌کنم که ضمن توجه مستمر به خطیر بودن وظیفه‌ای که برعهده من گذاشته شده است، در کلیه اظهارنظرها و تصمیم‌گیری‌های خود، مصالح ملت ایران، پیشرفت اقتصاد کشور، ترویج احکام نورانی اسلام در عرصه پول، بانک و مالیه اسلامی و گسترش اخلاق و معنویت در تعاملات اقتصادی جامعه را در چهارچوب قانون اساسی مدنظر قرار دهم. منافع شخصی و فشارهای خارج از چهارچوب قانون، به‌هیچ‌وجه مرا از التزام به قوانین جمهوری اسلامی ایران و انجام وظایفی که شرعاً و قانوناً برعهده دارم، باز نخواهد داشت.»</p>
<p>اصلاح صدر ماده:</p> <p>«وظایف هیئت عالی در حدود قوانین به شرح زیر است:»</p> <p>اصلاح بند «۶»:</p> <p>«اتخاذ تصمیم در خصوص تعیین سرپرست، بازسازی و گزیر مؤسسات اعتباری.»</p> <p>(حذف عبارت «متخلف یا در معرض خطر»)</p> <p>اصلاح بند (۷):</p> <p>«اجازه تأسیس و تعطیلی شعب، نمایندگی‌ها، مؤسسات و شرکت‌های تابعه بانک مرکزی که اکثریت اعضای هیئت مدیره آنها توسط</p>	<p>اطلاق حکم بندهای ۵ و ۶ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ به دلیل ماهیت تقنینی داشتن با اصل ۸۵ مغایر به نظر می‌رسد. باید قید (در حدود قوانین) به این بندها اضافه شود.</p> <p>عبارت «مؤسسات و شرکت‌های تابعه بانک مرکزی» در بند (۷) ابهام دارد و این ابهام با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایرت دارد؛ زیرا ضوابط و معیارهای تابعه بودن در قانون تعیین نشده است.</p>	<p>بند «۶»:</p> <p>عبارت «متخلف یا در معرض خطر» زائد است و هیئت عالی در مورد آن دسته از مؤسساتی که به تعیین سرپرست، بازسازی و گزیر نیاز دارند تصمیم می‌گیرد.</p> <p>بندهای «۱۱» و «۱۲»:</p> <p>این بندها واجد یک ابهام هستند و آن اینکه آیا هیئت عالی می‌تواند سقف‌گذاری نکند؟ به عبارت بهتر آیا عدم سقف‌گذاری نیز مصداق اتخاذ تصمیم است یا خیر؟ علاوه بر این به واسطه ملاحظاتی که در بانکداری اسلامی در خصوص عدم قطعی بودن نرخ سود وجود دارد، پیشنهاد می‌شود عبارت «در صورت ضرورت» به این بندها اضافه شود.</p>	<p>وظایف هیئت عالی</p> <p>ماده ۸-۱</p> <p>وظائف هیئت عالی به شرح زیر است:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. تعیین سیاست‌های پولی، ارزی و اعتباری بانک مرکزی و تصویب ابزارهای مورد نیاز اجرای سیاست پولی در چارچوب قانون؛ ۲. تصویب برنامه‌های اجرائی که توسط رئیس کل برای تحقق اهداف بانک مرکزی پیشنهاد می‌شود؛ ۳. نظارت بر عملکرد هیئت عامل بانک مرکزی؛ ۴. تصویب دستورالعمل‌های موردنیاز برای اجرای این قانون، از جمله دستورالعمل‌های مربوط به «تسهیلات و تعهدات کلان» و «اشخاص مرتبط»؛ ۵. اتخاذ تصمیم در خصوص صدور، تعلیق، تمدید و لغو مجوز مؤسسات اعتباری؛ ۶. اتخاذ تصمیم در خصوص تعیین سرپرست، بازسازی و گزیر مؤسسات اعتباری متخلف یا در معرض خطر؛ ۷. اجازه تأسیس و تعطیلی شعب، نمایندگی‌ها، مؤسسات و شرکت‌های تابعه بانک مرکزی در چارچوب قوانین و مقررات مرتبط؛

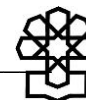
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>بانک مرکزی تعیین می‌گردد، در چارچوب قوانین و مقررات مرتبط؛»</p> <p>اصلاح بند «۱۱» و «۱۲»:</p> <p>«اتخاذ تصمیم در مورد تعیین سقف نرخ سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری و تسهیلات مبتنی بر عقود با بازدهی معین در صورت ضرورت؛»</p> <p>«تاتخاذ تصمیم در مورد نرخ کارمزد تسهیلات قرض‌الحسنه و انواع خدمات بانکی در صورت ضرورت»</p> <p>اصلاح بند (۱۷):</p> <p>پیشنهاد ۱:</p> <p>حذف کل بند ۱۷.</p> <p>پیشنهاد ۲:</p> <p>«تعیین حدود مجاز نگهداری و نقل و انتقال اسکناس، مسکوک و ابزارهای پرداخت مشابه، از جمله چک‌های تضمین شده، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی متناسب با شرایط مشتری و واریز یا برداشت نقدی از طریق مؤسسات اعتباری؛»</p>		<p>بند «۱۷»:</p> <p>حدود مجاز نگهداری و نقل و انتقال اسکناس، مسکوک و ابزارهای پرداخت مشابه برای افراد مختلف با توجه به حرفه و فعالیت اقتصادی متفاوت، یکسان نیست. بنابراین لازم است حدود تعیین‌شده با توجه به شرایط مشتری‌های متفاوت معین گردد.</p>	<p>۸. اتخاذ تدابیر لازم برای مدیریت نقدینگی و هدایت تسهیلات و اعتبارات بانکی در جهت تحقق هدف مذکور در جزء (۳) بند «ب» ماده (۳) این قانون (حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال)؛</p> <p>۹. اظهارنظر درباره بودجه سالانه بانک مرکزی؛</p> <p>۱۰. اتخاذ تصمیم در خصوص انتشار یا از گردش خارج نمودن انواع اسکناس و مسکوک و سایر انواع پول ملی؛</p> <p>۱۱. اتخاذ تصمیم در مورد تعیین سقف نرخ سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری و تسهیلات مبتنی بر عقود با بازدهی معین؛</p> <p>۱۲. اتخاذ تصمیم در مورد نرخ کارمزد تسهیلات قرض‌الحسنه و انواع خدمات بانکی؛</p> <p>۱۳. اتخاذ تصمیم در خصوص اعطای اعتبار به صندوق ضمانت سپرده‌ها؛</p> <p>۱۴. تصویب استانداردهای حسابداری، حسابرسی و گزارشگری مالی بانک مرکزی و «اشخاص تحت نظارت» برای پیشنهاد به مرجع قانونی تدوین استانداردهای یادشده؛</p> <p>۱۵. بررسی و تصویب گزارش‌های رئیس کل قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی و مجمع عمومی بانک مرکزی؛</p> <p>۱۶. بررسی و تصویب گزارش‌های دوره‌ای بانک مرکزی قبل از انتشار.</p> <p>۱۷. تعیین حدود مجاز نگهداری و نقل و انتقال اسکناس، مسکوک و ابزارهای پرداخت مشابه، از جمله چک‌های تضمین شده، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و واریز یا برداشت نقدی از طریق مؤسسات اعتباری؛ تبصره- هیئت عالی می‌تواند بخشی از وظائف و اختیارات خود، از جمله تصویب دستورالعمل‌های موردنیاز را حسب مورد به کمیته سیاست‌گذاری پولی و ارزی یا کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی تفویض کند. در این صورت، مصوبات کمیته‌های یادشده، پس از تأیید رئیس کل لازم‌الاجرا خواهد بود.</p>

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح بند «ت»: اضافه کردن قید «رعایت محرمانگی» برای افرادی که در جلسه هیئت عالی شرکت می‌کنند: «اعضای هیئت عامل و سایر اشخاص مرتبط با موضوع جلسه، به تشخیص رئیس کل، می‌توانند بدون حق رأی و با رعایت ماده (۱۱) این قانون، در جلسات هیئت عالی شرکت کنند.»</p> <p>اصلاح بند «ث»: پیشنهاد ۱: حذف کامل بند «ث».</p> <p>پیشنهاد ۲: اصلاح ذیل بند «ث»: این افراد، مشمول قواعد مدیریت تعارض منافع مندرج در ماده (۶۱) این قانون و نیز ملزم به رعایت ماده (۱۱) این قانون هستند.»</p>		<p>بند «ت» در این بند لازم است تصریح گردد که افراد شرکت‌کننده در جلسات هیئت عالی موظف به رعایت اصول محرمانگی موضوع ماده (۱۱) طرح هستند.</p> <p>بند «ث» با توجه به حضور نمایندگان مجلس به عنوان ناظر در مجمع عمومی، که خود وظیفه نظارت بر تمامی ارکان بانک مرکزی را برعهده دارد، حضور این نمایندگان مجلس در هیئت عالی لازم به نظر نمی‌رسد. همچنین در صورتی که بنا بر حضور آنها باشد، بایستی بر لزوم رعایت قواعد محرمانگی و تعارض منافع در مورد آنها تصریح شده و برای رفع ابهام به مواد موضوعه ارجاع شود.</p>	<p>ماده ۹- الف. جلسات هیئت عالی با حضور دو سوم اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی موافق چهار عضو اتخاذ می‌گردد. حضور رئیس کل یا قائم مقام وی در جلسات هیئت عالی ضروری است. ب. دبیرخانه هیئت عالی در حوزه قائم مقام رئیس کل مستقر می‌شود. قائم مقام رئیس کل به‌عنوان دبیر هیئت عالی بدون حق رأی در جلسات شرکت می‌کند. پ. جلسات هیئت عالی حداقل دو بار در ماه تشکیل می‌شود. جلسات فوق‌العاده هیئت عالی به درخواست رئیس کل یا حداقل دو عضو دیگر هیئت عالی تشکیل می‌شود. ت. اعضای هیئت عامل و سایر اشخاص مرتبط با موضوع جلسه، به تشخیص رئیس کل، می‌توانند بدون حق رأی در جلسات هیئت عالی شرکت کنند. ث. دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، یک نفر از بین اعضای کمیسیون اقتصادی و یک نفر از اعضای کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات، و دادستان کل کشور یا معاون وی به‌عنوان ناظر و بدون حق رأی در جلسات هیئت عالی شرکت می‌کنند. این افراد، مشمول قواعد مدیریت تعارض منافع هستند.</p>
<p>اصلاح بند «الف» و (ب) پیشنهاد ۱: حذف عبارت «رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف الزاماً باید برای شرکت در نشست‌های ویژه</p>	<p>حکم ذیل این ماده مبنی بر اینکه «اطلاع‌رسانی عمومی درباره مذاکرات و تصمیمات نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری صرفاً توسط رئیس کل صورت می‌گیرد» فاقد ضمانت اجرای متناسب بوده و از این حیث با</p>	<p>بند «الف»: از آنجایی که ذیل بند الف به رییس کل این اختیار را داده که حسب صلاحدید از تمامی ذینفعان دعوت نماید و از سوی دیگر، نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری مستلزم</p>	<p>نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری پولی و ارزی ماده ۱۰- الف. رئیس کل موظف است اولین جلسه هیئت عالی در هر فصل را با عنوان «نشست ویژه سیاست‌گذاری پولی و ارزی»، به بررسی اثربخشی سیاست‌های پولی، ارزی و اعتباری اجراشده بانک مرکزی اختصاص دهد.</p>

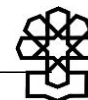
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>سیاست‌گذاری پولی و ارزی و استماع نظرات آنان دعوت شوند.» و حذف عبارت «یا به درخواست مشترک رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف» و حذف عنوان «روسای اتاق‌ها» در انتهای بند «ب».</p> <p>پیشنهاد ۲: اضافه کردن قید محرمانگی: «همچنین رئیس کل می‌تواند افراد دیگری از بخش دولتی، تعاونی یا خصوصی و یا کارشناسان مستقل را به منظور اطلاع از نظرات مشورتی آنان به صورت موردی برای حضور در نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری با رعایت قواعد محرمانگی دعوت کند.»</p> <p>پیشنهاد ۳: اضافه کردن تبصره: «تبصره: افراد موضوع این بند ملزم به رعایت قواعد محرمانگی هستند.»</p>	<p>اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایرت دارد.</p>	<p>تصمیم‌گیری‌های حاکمیتی است و ممکن است در برخی موارد موجد رانت اطلاعاتی باشد، الزام به دعوت روسای اتاق‌های سه گانه در این نشست‌ها محل تردید جدی است.</p> <p>همچنین در این بند لازم است تصریح گردد که افراد شرکت‌کننده در نشست موظف به رعایت اصول محرمانگی موضوع ماده (۱۱) طرح هستند.</p> <p>همچنین اطلاع‌رسانی عمومی درباره مذاکرات و تصمیمات باید با رعایت قواعد محرمانگی انجام گیرد.</p>	<p>کلیه تصمیمات معطوف به سیاست‌گذاری پولی، ارزی و اعتباری که به‌تشیخ رئیس کل بر فضای کسب و کار کشور تأثیر جدی خواهد داشت، صرفاً باید در این نشست‌ها اتخاذ شود. رئیس کل، وزیر امور اقتصادی و دارائی و رئیس سازمان برنامه و بودجه باید شخصاً در این نشست‌ها شرکت کنند. رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف الزاماً باید برای شرکت در نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری پولی و ارزی و استماع نظرات آنان دعوت شوند. همچنین رئیس کل می‌تواند افراد دیگری از بخش دولتی، تعاونی یا خصوصی و یا کارشناسان مستقل را به منظور اطلاع از نظرات مشورتی آنان به صورت موردی برای حضور در نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری دعوت کند.</p> <p>نشست‌های فوق‌العاده سیاست‌گذاری پولی و ارزی در خارج از زمان‌های مقرر در صدر این بند، به درخواست رئیس کل، وزیر امور اقتصادی و دارائی یا حداقل دو نفر از اعضای هیئت عالی یا به درخواست مشترک رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف، برای تبادل نظر در موضوع موردنظر درخواست‌کنندگان و در صورت ضرورت، اتخاذ تصمیم در باره آن موضوع تشکیل می‌شود.</p> <p>ب. رئیس کل موظف است حداقل سه روز قبل از برگزاری نشست ویژه سیاست‌گذاری (غیر از نشست‌های فوق‌العاده)، گزارش عملکرد بانک مرکزی و شبکه بانکی کشور در دوره مورد گزارش را در اختیار اعضای اصلی و ناظر هیئت عالی قرار دهد. گزارش رئیس کل باید مشتمل بر فصل‌های زیر باشد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. تغییرات حجم و رشد نقدینگی، پایه پولی و اجزای آن و روند نرخ‌های سود در دوره مورد گزارش؛ ۲. عملکرد بانک مرکزی، نقش دولت و شبکه بانکی در رابطه با ثبات یا تغییرات سطح عمومی قیمت‌ها؛ ۳. عملکرد بانک مرکزی، شبکه بانکی کشور در مجموع، و هریک از مؤسسات اعتباری به تفکیک، در زمینه ثبات و سلامت شبکه بانکی کشور؛

پیشنهادهای اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح ذیل بند «ب»: اطلاع‌رسانی عمومی درباره مذاکرات و تصمیمات نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری در چارچوب قواعد محرمانگی موضوع ماده (۱۱) این قانون، صرفاً توسط رئیس کل صورت می‌گیرد.»</p>			<p>۴. عملکرد بانک مرکزی، شبکه بانکی کشور در مجموع، و هر یک از مؤسسات اعتباری به تفکیک، در زمینه حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال، گسترش زیرساخت‌ها، توسعه فناوری و افزایش صادرات کشور؛</p> <p>۵. مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات خارجی کشور، وضعیت بازار ارز و عملکرد بانک مرکزی در زمینه حمایت از ارزش پول ملی و بهبود تراز پرداخت‌ها؛</p> <p>۶. ارزیابی نتایج و پیامدهای سیاست‌ها و اقدامات مصوب در نشست‌های قبلی، پیش‌بینی وضعیت آتی و پیشنهادهای رئیس کل برای اجرا در دوره پیش‌رو.</p> <p>هیئت عالی می‌تواند پس از بحث و بررسی، گزارش رئیس کل را عیناً تأیید نماید؛ یا اصلاحات لازم را در آن اعمال کند. نظرات متفاوت اعضاء هیئت عالی، رؤسای اتاق‌ها و سایر مدعوین که به تصویب اکثریت اعضای حاضر هیئت عالی نرسیده، در صورت درخواست آنان به صورت جداگانه به متن گزارش الصاق می‌شود. مصوبات نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری به همراه مستندات و منضمات آن باید ظرف سه روز کاری توسط رئیس کل برای مقام معظم رهبری، رئیس‌جمهور، رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس قوه قضائیه، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رؤسای کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارسال شود. اطلاع‌رسانی عمومی درباره مذاکرات و تصمیمات نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری صرفاً توسط رئیس کل صورت می‌گیرد.</p>

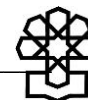
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح بند «الف»:</p> <p>قرار دادن سقف زمانی برای انتشار خلاصه مذاکرات و مصوبات به صورت: «بانک مرکزی موظف است خلاصه مشروح مذاکرات و مصوبات هیئت عالی و آرای هر یک از اعضاء هیئت عالی در خصوص هر یک از مصوبات به تفکیک موافق، مخالف و ممتنع و همچنین اسامی غائبین را نهایتاً تا ۱۰ روز کاری پس از برگزاری جلسه، از طریق پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی منتشر کند.»</p>		<p>بند «الف»:</p> <p>یکی از اقدامات مناسب این قانون ارتقای شفافیت در بانک مرکزی است. اما به نظر می‌رسد از چند نکته غفلت شده است:</p> <p>اولاً این شفافیت محدود به «خلاصه» مذاکرات شده است، در حالی که شفاف‌سازی «مشروح» مذاکرات ضروری است.</p> <p>ثانیاً سقف زمانی برای انتشار اطلاعات در این بند تعیین نشده است. خلاصه مذاکرات بر اساس این حکم می‌تواند ۲ سال پس از جلسه هیئت عالی منتشر شود که عملاً بی‌خاصیت خواهد شد. بنابراین پیشنهاد می‌شود در این زمینه سقف زمانی در نظر گرفته شود.</p> <p>ثالثاً قاعده‌ای جهت شفاف‌سازی آراء هیئت عالی بانک مرکزی وضع نشده است، در حالی که این امر می‌تواند باعث پاسخگویی هر چه بیشتر اعضای اجرایی و غیراجرایی هیئت عالی در مورد اقدامات و تصمیمات خود شود. پاسخگویی بیشتر نیز می‌تواند زمینه را برای کنترل تورم و ثبات سطح عمومی قیمت‌ها فراهم نماید. به عبارت دیگر در صورتی که مشخص نباشد تصمیم غلط گرفته شده در هیئت عالی توسط چه کسی بوده است همه اعضاء از قبول مسئولیت آن شانه خالی می‌کنند.</p>	<p>قواعد افشاء و محرمانگی</p> <p>ماده ۱۱-</p> <p>الف. اصل در مذاکرات و مصوبات هیئت عالی و سایر ارکان بانک مرکزی، غیرمحرمانه بودن و انتشار عمومی آن‌هاست. بانک مرکزی موظف است خلاصه مذاکرات و مصوبات هیئت عالی را از طریق پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی منتشر کند.</p> <p>ب. موارد زیر از انتشار عمومی مستثنی هستند:</p> <ol style="list-style-type: none">۱. موضوعات مؤثر بر امنیت ملی و اسرار حاکمیتی؛۲. اطلاعاتی که افشای آن‌ها مصداق نقض حریم خصوصی یا اسرار تجاری اشخاص حقیقی یا حقوقی باشد؛۳. مذاکرات و تصمیماتی که انتشار آن‌ها قبل از نهایی شدن می‌تواند مورد سوء استفاده قرار بگیرد. <p>پ. دستورالعمل مربوط به قواعد محرمانگی در بانک مرکزی مشتمل بر نحوه انتشار مذاکرات و مصوبات و شرایط و زمان‌بندی خروج مصوبات محرمانه از قید محرمانگی، به پیشنهاد هیئت عالی به تصویب مجمع عمومی بانک مرکزی رسیده و بر روی پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی قرار می‌گیرد. تشخیص موارد محرمانه و غیرقابل انتشار در چهارچوب دستورالعمل مذکور با رئیس کل است.</p> <p>ت. اعضای ارکان و کارکنان و کارگزاران بانک مرکزی و سایر اشخاص مطلع نباید اطلاعات محرمانه دولت، بانک مرکزی و «اشخاص تحت نظارت» را جز به موجب قانون یا حکم دادگاه، افشا کنند.</p>

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح عنوان: تغییر واژه «کمیته» به «کارگروه»</p>	<p>استفاده از واژه غیرفارسی کمیته که معادل فارسی دارد مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.</p>	<p>موافق</p>	<p>کمیته‌های تخصصی هیئت عالی ماده ۱۲- کمیته‌های تخصصی هیئت عالی عبارتند از: الف. کمیته سیاست گذاری پولی و ارزی؛ ب. کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی.</p>
<p>اصلاح عنوان: تغییر واژه «کمیته» به «کارگروه»</p> <p>اصلاح تبصره بند «الف»: افزودن این جمله به ذیل تبصره : «این افراد باید حائز شرایط مندرج در بند (ح) ماده (۷) این قانون باشند.»</p> <p>اصلاح جزء (۱) بند «ب»: «بررسی و تحلیل روند گذشته و پیش‌بینی وضعیت آینده اقتصاد کلان کشور و آرایه سیاست‌های پولی و ارزی معتبر و متناسب با اهداف بانک مرکزی؛»</p> <p>اصلاح جزء «۴» بند «ب»: انجام سایر اموری که با رعایت این قانون توسط هیئت عالی یا رئیس کل ارجاع می‌شود.</p>	<p>استفاده از واژه غیرفارسی کمیته که معادل فارسی دارد مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.</p> <p>بر اساس نظرات فقهای شورای نگهبان، عدم تصریح بر لزوم داشتن وثاقت و امانت در مقامات بانک مرکزی، با موازین شرعی مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>جزء «۴» بند ب بدلیل ماهیت تقنینی داشتن، تعیین وظایف سازمانی و تفویض آن به مقام اجرایی، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.</p>	<p>بند «ب»: در وظایف کمیته سیاست‌گذاری پولی و ارزی به موضوع مهم و اصلی بررسی و تحلیل روند گذشته و پیش‌بینی وضعیت اقتصاد کلان و ارائه سیاست متناسب با آن اشاره نشده است.</p>	<p>کمیته سیاست گذاری پولی و ارزی ماده ۱۳- الف. اعضای کمیته سیاست گذاری پولی و ارزی عبارتند از: ۱. قائم مقام رئیس کل (رئیس)؛ ۲. معاون سیاست‌گذاری پولی رئیس کل (دبیر)؛ ۳. معاون رئیس کل در امور ارزی؛ ۴. اعضای هیئت عالی موضوع جزء «۴» بند «الف» ماده (۷)؛ ۵. اعضای از هیئت عامل که رئیس کل عضویت آنان را در کمیته سیاست گذاری پولی و ارزی لازم می‌داند؛ ۶. سه نفر خبره اقتصادی مسلط به اقتصاد کلان و سیاست پولی: یک نفر با معرفی رئیس کل، یک نفر با معرفی وزیر امور اقتصادی و دارایی و یک نفر که مشترکاً توسط رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف معرفی می‌شود؛ ۷. دو نفر متخصص امور ارزی با معرفی رئیس کل. تبصره- اعضای موضوع اجزاء (۶) و (۷) این بند برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است. افراد یادشده، در صورتی که قبل از صدور حکم عضویت، در استخدام بانک مرکزی نبوده باشند، به صورت غیرموظف در جلسات کمیته شرکت می‌کنند. ب. وظایف کمیته سیاست گذاری پولی و ارزی عبارت است از:</p>

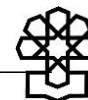
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
			<p>۱. آماده‌سازی دستورکار و پیش نویس مصوبات هیئت عالی در موضوعات مرتبط با سیاست‌های پولی و ارزی بانک مرکزی؛</p> <p>۲. ارزیابی اثربخشی سیاست‌های پولی و ارزی بانک مرکزی و ارائه گزارش به هیئت عالی؛</p> <p>۳. پایش مستمر عملکرد مؤسسات اعتباری از حیث همراهی با اهداف و سیاست‌های اعلام شده بانک مرکزی و ارائه پیشنهادات تشویقی یا تنبیهی لازم به هیئت عالی؛</p> <p>۴. انجام سایر اموری که توسط هیئت عالی یا رئیس کل ارجاع می‌شود.</p>
<p>اصلاح عنوان: تغییر واژه «کمیته» به «کارگروه»</p> <p>اصلاح جزء (۶) بند «الف»: پیشنهاد ۱: افزافه کردن یک نفر اقتصاددان به صورت زیر: «دو نفر حقوقدان مسلط به حقوق بانکی و موضوعات مرتبط با تنظیم‌گری و نظارت بانکی، یک نفر با معرفی رئیس کل و یک نفر با معرفی دادستان کل کشور؛ و یک نفر اقتصاددان متخصص در مقررات گذاری بانکی با معرفی وزیر امور اقتصادی و دارائی.»</p>	<p>استفاده از واژه غیرفارسی کمیته که معادل فارسی دارد مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.</p> <p>بر اساس نظرات فقهای شورای نگهبان، عدم تصریح بر لزوم داشتن وثاقت و امانت در مقامات بانک مرکزی، با موازین شرعی مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>جزء ۶ بند الف در خصوص معرفی یک حقوقدان توسط دادستان کل کشور، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است و نیز با صلاحیت مشورت دهی اجرایی کمیته مزبور تناسب ندارد. پیشنهاد می‌شود، معرفی حقوقدان منتخب دادستان کل کشور به وزیر امور اقتصادی و دارایی واگذار شود.</p>	<p>جزء (۶) بند «الف»: امور تنظیم‌گری و نظارت و سلامت بانک‌ها علاوه بر جنبه حقوقی واجد ابعاد اقتصادی نیز هست. موضوع طراحی سازوکار (mechanism design) به منظور طراحی مقرراتی که امکان «اجتناب مقرراتی» نداشته باشد، لازمه پیشگیری از تخلفات و طراحی بهینه مقررات است. لذا در خصوص بند ۶، جایگزین کردن یک نفر اقتصاددان با یکی از حقوقدانان ضروری است.</p>	<p>کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی ماده ۱۴-</p> <p>الف. اعضای کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی عبارتند از:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. قائم مقام رئیس کل (رئیس)؛ ۲. معاون تنظیم‌گری و نظارت رئیس کل (دبیر)؛ ۳. معاون حقوقی رئیس کل؛ ۴. اعضای هیئت عالی مذکور در جزء (۵) بند «الف» ماده (۷)؛ ۵. اعضای از هیئت عامل که رئیس کل عضویت آنان را در کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی لازم می‌داند؛ ۶. سه نفر حقوقدان مسلط به حقوق بانکی و موضوعات مرتبط با تنظیم‌گری و نظارت بانکی، یک نفر با معرفی رئیس کل، یک نفر با معرفی وزیر امور اقتصادی و دارائی و یک نفر با معرفی دادستان کل کشور. <p>تبصره- اعضای موضوع جزء (۶) این بند برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است. افراد یادشده، در صورتی که قبل از صدور حکم عضویت، در استخدام بانک مرکزی نبوده باشند، به صورت غیرموظف در جلسات کمیته شرکت می‌کنند.</p> <p>ب. وظایف کمیته تنظیم‌گری و نظارت بانکی عبارت است از:</p>

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>پیشنهاد ۲: سه نفر حقوقدان مسلط به حقوق بانکی و موضوعات مرتبط با تنظیم‌گری و نظارت بانکی، یک نفر با معرفی رئیس کل، یک دو نفر با معرفی وزیر امور اقتصادی و دارایی و یک نفر با معرفی دادستان کل کشور.</p> <p>اصلاح تبصره بند «الف»: افزودن این جمله به ذیل تبصره : «این افراد باید حائز شرایط مندرج در بند (ح) ماده (۷) این قانون باشند.»</p> <p>اصلاح جزء «۴» بند «ب»: ۴. انجام سایر اموری که با رعایت این قانون، توسط هیئت عالی یا رئیس کل ارجاع می‌شود.</p>	<p>جزء «۴» بند ب که ماهیت تقنینی دارد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.</p>		<p>۱. آماده‌سازی دستورکار و پیش نویس مصوبات هیئت عالی در موضوعات مرتبط با تنظیم‌گری و نظارت بانکی؛</p> <p>۲. ارزیابی اثربخشی تصمیمات بانک مرکزی در حوزه‌ی تنظیم‌گری و نظارت بانکی و ارائه گزارش به هیئت عالی؛</p> <p>۳. پایش مستمر عملکرد «اشخاص تحت نظارت» از جهت تمکین به دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی در خصوص حفظ سلامت و ثبات شبکه بانکی، و ارائه پیشنهادات تشویقی یا تنبیهی لازم به هیئت عالی؛</p> <p>۴. انجام سایر اموری که توسط هیئت عالی یا رئیس کل ارجاع می‌شود.</p>

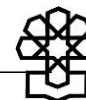
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح تبصره بند «ب»: افزودن این جمله به ذیل تبصره: «اعضای هیئت عامل باید حائز شرایط مندرج در بند (ح) ماده (۷) این قانون باشند.»</p>	<p>بر اساس نظرات فقهای شورای نگهبان، عدم تصریح بر لزوم داشتن وثاقت و امانت در مقامات بانک مرکزی، با موازین شرعی مغایر به نظر می‌رسد.</p>	<p>موافق</p>	<p>رکن سوم- هیئت عامل ماده ۱۵- الف. رئیس کل، قائم مقام و معاونین رئیس کل اعضای هیئت عامل بانک مرکزی را تشکیل می‌دهند. ب. قائم مقام رئیس کل با پیشنهاد رئیس کل و تأیید و حکم رئیس جمهور منصوب و عزل می‌شود. تبصره- قائم مقام رئیس کل باید واجد شرایط مورد اشاره در بند «ب» ماده (۷) این قانون باشد. پ. اجرای کلیه وظایف و به‌کارگیری اختیارات بانک مرکزی در این قانون، در چارچوب مصوبات هیئت عالی بر عهده هیئت عامل است. همچنین هیئت عامل مکلف به اجرای سایر اموری است که از سوی هیئت عالی یا رئیس کل ارجاع می‌گردد. مصوبات هیئت عامل پس از تأیید رئیس کل معتبر خواهد بود.</p>
<p>اصلاح صدر ماده: «همچنین رئیس کل در حدود قوانین، عهده دار وظایف زیر است:» اصلاح تبصره (۱): اضافه کردن قید غیر اساسی به صورت: «رئیس کل می‌تواند حق امضاء و یا وظایف مندرج در جزء ۲ و ۳ و ۵ و ۶ را به قائم مقام، معاونان، مدیران و کارکنان بانک مرکزی تفویض کند.»</p>	<p>تبصره (۱) باید مقید به امکان تفویض اختیارات غیراساسی رئیس کل شود. به عنوان مثال واگذاری اختیار عزل و نصب معاونان و مدیران بانک مرکزی به شخص دیگر، معنادار به نظر نمی‌رسد. تعریف اختیارات اساسی و تعیین مصادیق آن نباید به رئیس کل واگذار شود و الا همه اختیارات قابل واگذاری خواهد بود و این با مسئولیت رئیس کل همخوانی ندارد. تفویض اختیار صرفاً در صورت ضرورت داشتن واگذاری اختیار، موجه است. در مواردی که مقام بتواند به تنهایی صلاحیت خود را اعمال کند، تفویض اختیار مجاز نیست. این قواعد باید در متن قانون بیاید تا</p>		<p>ماده ۱۶- رئیس کل بالاترین مقام اجرائی بانک مرکزی است و مسئولیت اداره بانک مرکزی و اجرای این قانون و مقررات مربوط به آن را برعهده دارد. رئیس کل عهده‌دار کلیه امور اجرایی بانک مرکزی می‌باشد و در چارچوب مصوبات هیئت عالی در قبال اقدامات بانک مرکزی پاسخگوست. همچنین رئیس کل عهده دار وظایف زیر است: ۱. نصب و عزل معاونان و مدیران بانک مرکزی؛ ۲. سخنگویی بانک مرکزی و هیئت‌عالی؛ ۳. نمایندگی بانک مرکزی در کلیه مراجع رسمی داخلی و خارجی؛ ۴. امضای قرارداد و توافقنامه به نمایندگی از بانک مرکزی؛ ۵. طرح دعوی در مراجع رسمی داخلی و خارجی؛ ۶. طراحی ساختار و حکمرانی داخلی بانک مرکزی و ارائه آن به هیئت عالی جهت تصویب؛</p>

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
	<p>از لوث شدن مسئولیت رئیس کل پیشگیری شود و الا مغایر با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل ۳ به نظر می‌رسد.</p> <p>بندهای ۶ و ۸ که ماهیت تقنینی دارد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است و باید محدود به رعایت حدود قانونی شود.</p>		<p>۷. پیشنهاد بودجه سالانه بانک مرکزی به هیئت عالی؛</p> <p>۸. سایر وظائف محوله از سوی هیئت عالی.</p> <p>تبصره ۱- رئیس کل می‌تواند حق امضا و یا بخشی از وظایف اجرایی خود را به قائم مقام، معاونان، مدیران و کارکنان بانک مرکزی تفویض کند.</p> <p>تبصره ۲- اختیارات قائم مقام رئیس کل به جز مواردی که در این قانون تصریح شده است، از طرف رئیس کل تعیین می‌شود و در صورت غیبت، استعفا یا فوت رئیس کل، تا زمان تعیین جایگزین، قائم مقام دارای کلیه اختیارات و وظایف رئیس کل می‌باشد.</p>
<p>اصلاح بند «الف»:</p> <p>«هیئت نظار مرکب از سه عضو حسابدار از میان حساب‌رسان خبره مطلع در امور بانکی با داشتن حداقل ده سال سابقه مرتبط و دو عضو اقتصاددان متخصص بانکداری مرکزی است که به پیشنهاد رئیس جمهور و تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند.»</p> <p>اصلاح بند «ث»:</p> <p>«رئیس کل موظف است نسخه‌ای از کلیه تصمیمات، اسناد و گزارش‌های مرتبط با عملکرد بانک مرکزی را بلافاصله پس از تهیه یا تصویب به هیئت نظار تسلیم نماید. در غیر</p>	<p>بر اساس نظرات فقهای شورای نگهبان، عدم تصریح بر لزوم داشتن وثاقت و امانت در مقامات بانک مرکزی، با موازین شرعی مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>جزء «۴» بند ب مغایر اصل ۵۵ قانون اساسی است.</p> <p>بند «ث» فاقد ضمانت اجرای متناسب بوده و از این حیث با اصل قانون نویسی صحیح موضوع بند «۹» سیاستهای کلی نظام قانونگذاری مغایرت دارد. به نظر می‌رسد باید برای عدم ارائه اطلاعات به جهت اهمیت آن، جرم‌انگاری کرد.</p> <p>حکم بند (ج) در خصوص حقوق و مزایای اعضای هیئت نظار، اولاً به جهت داشتن بار</p>	<p>بند «الف»:</p> <p>با توجه به تخصصی بودن موضوع نظارت بر بانک مرکزی و بررسی صورت‌های مالی، لازم است افراد اقتصاددان نیز در کنار حساب‌رسان خبره حضور داشته باشند.</p> <p>همچنین انتخاب اعضای هیئت نظار با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی که عضو هیئت عالی است، واجد تعارض منافع است و بهتر است پیشنهاد آنها از طرف وزیر اقتصاد، از این فرآیند حذف شود.</p>	<p>رکن چهارم - هیئت نظار</p> <p>ماده ۱۷-</p> <p>الف. هیئت نظار مرکب از یک رئیس و چهار عضو از میان حساب‌رسان خبره مطلع در امور بانکی با داشتن حداقل ده سال سابقه مرتبط است که به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند.</p> <p>ب. وظائف هیئت نظار به شرح زیر است:</p> <p>۱. حسابرسی صورت‌های مالی بانک و تهیه گزارش‌های مربوط؛</p> <p>۲. رسیدگی به داری‌ها و بدهی‌های بانک مرکزی حداقل هر سه ماه یک بار و تهیه گزارش تغییرات؛</p> <p>۳. تهیه گزارش‌های ادواری و موردی در رابطه با عملکرد بانک مرکزی از لحاظ انطباق با قوانین و مقررات؛</p> <p>۴. تفریح بودجه بانک مرکزی.</p> <p>پ. رئیس هیئت نظار موظف است گزارش‌های مصوب هیئت نظار را برای اعضای مجمع عمومی بانک مرکزی و اعضای هیئت عالی ارسال کند.</p> <p>ت. نمایندگان ناظر مجلس در مجمع عمومی بانک مرکزی موظفند حداکثر ۴۸ ساعت قبل از برگزاری مجمع، گزارش خود را در ارتباط با گزارش‌های</p>

پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اینصورت به مجازاتهای تعزیری درجه ۷ قانون مجازات اسلامی محکوم می‌گردد.</p> <p>حذف جزء «۴» بند «ب».</p> <p>الحاق یک تبصره به بند «الف»:</p> <p>اعضای هیئت نظار باید حائز شرایط مندرج در بند (ح) ماده (۷) این قانون باشند.</p>	<p>مالی و عدم تعیین محل تامین آن، مغایر با اصل ۷۵ به نظر می‌رسد و ثانیاً از مصادیق تبعیض ناروا است که قبلاً در بند «ج» ماده ۷ توضیح آن داده شد.</p>		<p>ارائه شده توسط هیئت نظار به دبیرخانه مجمع عمومی ارسال نمایند تا در دستور کار مجمع قرار گیرد.</p> <p>ث. رئیس کل موظف است نسخه‌ای از کلیه تصمیمات، اسناد و گزارش‌های مرتبط با عملکرد بانک مرکزی را بلافاصله پس از تهیه یا تصویب به هیئت نظار تسلیم نماید.</p> <p>ج. اعضای هیئت نظار نمی‌توانند شغل یا سمت موظف یا غیرموظف اعم از مدیریتی، کارشناسی یا مشاوره‌ای در بخش دولتی یا غیردولتی داشته باشند. این ممنوعیت شامل موارد مستثنی شده ذیل اصل (۱۴۱) قانون اساسی نمی‌شود. حقوق و مزایای اعضای هیئت نظار مطابق حقوق و مزایای مقامات موضوع بند (ج) ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی پرداخت می‌شود. همچنین هزینه استفاده از خدمات حسابرسانی که حسب تشخیص رئیس هیئت نظار استفاده از خدمات آن‌ها برای انجام مأموریت‌های هیئت نظار ضروری است، توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی پرداخت می‌شود. سایر هزینه‌های هیئت نظار، مشتمل بر هزینه‌های اداری و پشتیبانی، توسط بانک مرکزی تأمین خواهد شد.</p> <p>چ. بانک مرکزی موظف است با درخواست رئیس هیئت نظار، فضای مناسب، امکانات، تجهیزات و نیروی انسانی موردنیاز هیئت را تأمین کنند.</p> <p>ح. آیین‌نامه داخلی هیئت نظار توسط رئیس هیئت تهیه و به تصویب مجمع عمومی می‌رسد.</p>
<p>اصلاح صدر ماده:</p> <p>«جهت نظارت شرعی بر عملکرد نظام بانکی»</p> <p>اصلاح بند «ب»:</p> <p>حذف عبارت «مشترک مدیر حوزه‌های علمیه کشور»</p>	<p>کل این ماده مغایر با ماده ۱۶ قانون برنامه ششم توسعه بوده و مستلزم اخذ دو سوم آرای نمایندگان محترم مجلس است.</p> <p>عبارت «جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی» در صدر ماده ابهام دارد و لازم است مشخص شود که منظور از نظارت همان نظارت فقهی است.</p>	<p>بند «ب»:</p> <p>سازوکار طراحی شده برای انتخاب فقهایی عضو شورای فقهی (پیشنهاد مشترک رئیس کل و مدیر حوزه‌های علمیه)، فرایند پیشنهاد به شورای نگهبان را سخت می‌کند و با عنایت به منوط ساختن تأیید عضو پیشنهاد شده توسط فقهایی شورای نگهبان، به نظر می‌رسد اصلاح سازوکار به صورت «پیشنهاد رییس</p>	<p>رکن پنجم - شورای فقهی</p> <p>ماده ۱۸-</p> <p>برای حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا و جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهار نظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، دستور العمل‌ها بخشنامه‌ها، چارچوب قراردادهای و نحوه اجرای آن‌ها از جهت انطباق با موازین فقه اسلامی، شورای فقهی در بانک مرکزی به شرح زیر تشکیل می‌شود:</p> <p>الف. شورای فقهی متشکل از افراد زیر است:</p>

ماده	ملاحظات اقتصادی	ملاحظات حقوقی	پیشنهادات اصلاحی
<p>۱. پنج فقیه (مجتهد متجزی) در حوزه فقه معاملات و صاحب نظر در مسائل پولی و بانکی؛</p> <p>۲. رئیس کل؛</p> <p>۳. معاونان تنظیم‌گری و نظارت و حقوقی رئیس کل؛</p> <p>۴. یک نفر اقتصاددان متخصص در بانکداری اسلامی به انتخاب رئیس کل؛</p> <p>۵. یک نفر حقوقدان متخصص در بانکداری اسلامی به انتخاب رئیس کل؛</p> <p>۶. یک نفر از مدیران عامل بانک‌های کشور به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارائی.</p> <p>اعضای ردیف‌های (۱)، (۴) و (۵) برای مدت پنج سال منصوب می‌شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.</p> <p>ب. فقهای عضو شورای فقهی به پیشنهاد مشترک مدیر حوزه‌های علمیه کشور و رئیس کل به شورای نگهبان معرفی و با تأیید اکثریت فقهای آن شورا انتخاب می‌شوند.</p> <p>پ. رئیس و نایب رئیس شورای فقهی از میان فقهای عضو شورا، با رأی اکثریت اعضا برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند.</p> <p>ت. جلسات شورای فقهی با حضور دوسوم اعضا مشتمل بر رئیس یا نایب رئیس شورا و حداقل دو نفر دیگر از فقهای عضو شورا رسمیت می‌یابد. مصوبات فقهی شورا با رأی موافق حداقل سه فقیه حاضر در جلسه معتبر است.</p> <p>ث. یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با اولویت آشنایی با اقتصاد و بانکداری اسلامی به پیشنهاد کمیسیون اقتصادی و انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی در جلسات شورای فقهی شرکت می‌کند.</p> <p>ج. شورای فقهی موظف است نسبت به مصوبات هیئت عالی و کمیته‌های ذیل آن که حسب تشخیص رئیس شورای فقهی واجد ملاحظات شرعی می‌باشد، اظهار نظر نموده و موارد عدم انطباق با شرع را توسط رئیس شورا</p>	<p>کل و تأیید فقهای شورای نگهبان» مطابق با ماده ۱۶ قانون برنامه ششم توسعه و بهینه تر باشد.</p> <p>بند «ج»:</p> <p>در این بند تدبیری برای حل اختلاف بین نظرات شورای فقهی و مصوبات هیئت عالی اندیشیده نشده است و در صورت اجرا می‌تواند موجب لختی یا حتی انسداد مسیر تصمیم‌گیری در بانک مرکزی گردد. بر این اساس پیشنهاد می‌گردد هیئت عالی بتواند با استعلام از شورای نگهبان در چارچوب اصل ۴ قانون اساسی به نوعی از نظرات شورای فقهی تجدید نظر خواهی نماید.</p> <p>بند (خ):</p> <p>نظارت فقهی شورا بر اشخاص تحت نظارت می‌تواند منجر به تشکیل شورای فقهی در هر شعبه بانک گردد که مقصود قانون‌گذار نیست.</p>	<p>حکم ذیل بند (ج) مبنی بر نظارت رئیس کل بر حسن اجرای مصوبات شورای فقهی و عدم امکان تذکر دادن توسط رئیس این شورا، به نظر با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل ۳ تطابق ندارد.</p> <p>در بند چ، باید تصریح شود که نظر فقهای شورای نگهبان بر نظر شورای فقهی ترجیح دارد.</p> <p>باید شورای فقهی یا حداقل رئیس آن جهت اجرای تکلیف خود به تمامی تصمیمات و اقدامات بانک مرکزی دسترسی داشته باشد و تمامی ارکان بانک موظف به گزارش این امر به شورای فقهی باشند. به خصوص اینکه در برخی موارد، افشای اطلاعات توسط ارکان بانک مرکزی، ممنوع شده است.</p>	<p>اصلاح ذیل بند (ج):</p> <p>«علاوه بر رئیس شورا، رئیس کل موظف است مصوبات شورای فقهی را پیگیری و بر حسن اجرای آن‌ها نظارت کنند.»</p> <p>اصلاح صدر بند «ج»</p> <p>حذف عبارت فعلی و جایگزینی آن با متن زیر:</p> <p>«رئیس کل موظف است مصوبات هیئت عالی را برای اظهار نظر به دبیرخانه شورای فقهی ارسال نماید. شورای فقهی موظف است ظرف مدت دو هفته کاری در خصوص مصوبه مذکور، اعلام نظر نماید و عدم اعلام نظر در مهلت فوق به مثابه تأیید شورای فقهی خواهد بود. در صورتیکه که رئیس کل یا ۳ نفر از اعضای هیئت عالی نسبت به رای شورای فقهی اعتراض داشته باشند، می‌توانند با تصویب هیئت عالی ضمن تداوم اجرای حکم موضوع مصوبه محل اختلاف، از شورای نگهبان استعلام نمایند. در این صورت نظر شورای نگهبان فصل الخطاب خواهد بود.»</p>

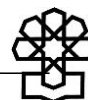
پیشنهادات اصلاحی	ملاحظات حقوقی	ملاحظات اقتصادی	ماده
<p>اصلاح ذیل بند «ج»:</p> <p>«حکم این ماده نافی اختیارات فقهای شورای نگهبان در اصل چهارم (۴) قانون اساسی نبوده و در صورت تعارض، نظر شورای نگهبان معیار عمل خواهد بود.»</p> <p>اصلاح بند (خ):</p> <p>رفع ابهام یادشده از طریق اضافه کردن بانک مرکزی به متن به صورت:</p> <p>«دستورالعمل نحوه اداره جلسات شورای فقهی، نحوه تشکیل و اداره کمیته‌های تخصصی فقهی و کارشناسی و چگونگی نظارت فقهی بانک مرکزی بر «اشخاص تحت نظارت» توسط دبیر شورا پیشنهاد، و پس از تصویب در شورای فقهی، توسط رئیس شورا ابلاغ می‌شود.»</p> <p>الحاق به بند (ح):</p> <p>«به منظور دسترسی شورای فقهی به مصوبات، رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، دستور العمل‌ها بخشنامه‌ها، چارچوب قراردادهای و نحوه اجرای آن‌ها، کلیه بخشهای بانک مرکزی موظف به ارائه اطلاعات به شورای فقهی می‌باشند.»</p>			<p>کتاباً به رئیس کل اعلام کند. فتوای معیار در مصوبات شورا، آراء فقهی ولی فقیه است.</p> <p>همچنین، شورا موظف است در خصوص موضوعاتی که توسط رئیس کل به شورای فقهی ارجاع می‌شود، یا توسط دبیرخانه یا به درخواست هریک از اعضای شورای فقهی در دستور کار شورا قرار می‌گیرد، اظهارنظر نموده، موارد عدم انطباق با شرع را به رئیس کل اعلام کند. رئیس کل موظف است مصوبات شورای فقهی را پیگیری و بر حسن اجرای آن‌ها نظارت کند.</p> <p>ج. مصوبات شورای فقهی برای کلیه ارکان بانک مرکزی و «اشخاص تحت نظارت» لازم‌الرعایه است. حکم این ماده نافی اختیارات فقهای شورای نگهبان در اصل چهارم (۴) قانون اساسی نمی‌باشد.</p> <p>ح. شورای فقهی دارای دبیرخانه‌ای است که دبیر آن به پیشنهاد رئیس شورای فقهی و پس از تأیید اکثریت اعضای شورا، با حکم رئیس کل برای مدت دو سال منصوب می‌شود و انتخاب مجدد وی بلامانع است. ساختار دبیرخانه و شرح وظایف آن به تصویب شورای فقهی می‌رسد و توسط رئیس کل ابلاغ می‌شود. دبیرخانه شورای فقهی می‌تواند کمیته‌های تخصصی فقهی و کارشناسی تشکیل دهد.</p> <p>خ. دستورالعمل نحوه اداره جلسات شورای فقهی، نحوه تشکیل و اداره کمیته‌های تخصصی فقهی و کارشناسی و چگونگی نظارت فقهی شورا بر «اشخاص تحت نظارت» توسط دبیر شورا پیشنهاد، و پس از تصویب در شورای فقهی، توسط رئیس شورا ابلاغ می‌شود.</p>

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

نظرات مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص کلیات گزارش کمیسیون اقتصادی با موضوع گزارش شور دوم طرح «بانکداری جمهوری اسلامی ایران (مسئولیت، اهداف، ساختار و وظایف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)» در گزارش‌های دیگر (که در بخش مقدمه عناوین آنها ذکر شده)، بیان شده است؛ در گزارش حاضر، به بررسی مواد فصل سوم این طرح (مواد ۵ تا ۱۸) که در خصوص ساختار بانک مرکزی است پرداخته شد و ضمن اظهار نظر کارشناسی، پیشنهادات اصلاحی جهت اعمال با رعایت آیین‌نامه داخلی مجلس برای هر بند ارائه گردید.

جدول نظرات اجمالی مرکز پژوهش‌های مجلس

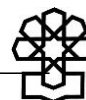
ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده (۵)			✓	
ماده (۶)			✓	
ماده (۷)			✓	
ماده (۸)			✓	
ماده (۹)			✓	
ماده (۱۰)			✓	
ماده (۱۱)			✓	
ماده (۱۲)			✓	
ماده (۱۳)			✓	
ماده (۱۴)			✓	
ماده (۱۵)			✓	
ماده (۱۶)			✓	
ماده (۱۷)			✓	
ماده (۱۸)			✓	

جدول نظرات تفصیلی مرکز پژوهش‌های مجلس

مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۵)			✓		تعریف رکن مجمع عمومی متناسبی با عملیات و شأن بانک مرکزی ندارد	حذف جزء «الف»: حذف رکن مجمع عمومی بانک مرکزی و انتقال وظایف تعریف شده در ماده (۶) برای مجمع عمومی، به رئیس جمهور (موارد ۱ و ۳) و هیئت عالی (موارد ۲ و ۴ و ۵)
ماده (۶)			✓		با توجه به وظایف مجمع عمومی موضوع بند «ب» که جنبه اجرایی دارد، جزء «۴» بند الف بدلیل تعیین اعضا توسط روسای قوه قضاییه و مجلس، محل ایراد و مغایر با اصل ۶۰ است.	اصلاح جزء «۴» بند «الف»: «دو نفر اقتصاددان دارای حداقل پانزده (۱۵) سال تجربه مرتبط در حوزه‌های اقتصادی و مالی و حائز شرایط مندرج در بند «ح» ماده (۷) این قانون.
ماده (۷)			✓		حکمرانی مناسب در بانک مرکزی نیازمند استقلال از کانون‌های منافع غیر همسو با اهداف بانک مرکزی و همچنین شفافیت و پاسخگویی به نهادهای ذی‌ربط است. دولت به عنوان یک کانون هزینه و مسئول تدوین و اجرای بودجه، خصوصاً در کوتاه‌مدت، دارای اهدافی متزاحم با اهداف بانک مرکزی است. لذا تأمین درجاتی از استقلال بانک مرکزی از دولت ضروری است. استقلال بانک مرکزی از دولت، در ترکیب هیئت عالی و نیز در شیوه عزل و نصب اعضای هیئت عالی نمود جدی پیدا می‌کند.	اصلاح بند «ب»: پیشنهاد ۱: رئیس کل توسط رئیس جمهور به مدت ۵ سال منصوب می‌شود و عزل وی قبل از اتمام دوره توسط رئیس جمهور منوط به اخذ موافقت مقام معظم رهبری است. رئیس کل باید علاوه بر شرایط مندرج در بند (ح) این ماده، دارای مدرک دکترای علوم اقتصادی بوده و از دانش کافی در زمینه اقتصاد کلان و سیاست‌گذاری پولی و ارزی و حداقل ده سال تجربه مرتبط برخوردار باشد. (این پیشنهاد مغایر با اصل ۱۱۰ قانون اساسی است و در صورت اذن رهبری قابل پیگیری است) پیشنهاد ۲: رئیس جمهور موظف است در صورت عزل رئیس کل یا اعضای غیراجرایی ردیف‌های (۴) و (۵) این ماده، ظرف مدت ۳ روز کاری، دلایل عزل که مستند به قصور یا تقصیر در انجام وظایف قانونی است را به صورت مکتوب جهت قرائت در صحن علنی در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار دهد. در صورت وجود بخش‌های محرمانه در گزارش موضوع این تبصره به تشخیص رئیس مجلس، بخشهای مزبور در جلسه غیرعلنی قرائت خواهد شد.
ماده (۸)			✓		عبارت «مؤسسات و شرکت‌های تابعه بانک مرکزی» در بند (۷) ابهام دارد و این ابهام با بند «۹» سیاست‌های کلی	اصلاح بند (۷): «اجازه تأسیس و تعطیلی شعب، نمایندگی‌ها، مؤسسات و شرکت‌های

مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					<p>نظام قانونگذاری مغایرت دارد؛ زیرا ضوابط و معیارهای تابعه بودن در قانون تعیین نشده است.</p> <p>بندهای «۱۱» و «۱۲»:</p> <p>این بندها واجد یک ابهام هستند و آن اینکه آیا هیئت عالی می‌تواند سقف‌گذاری نکند؟ به عبارت بهتر آیا عدم سقف‌گذاری نیز مصداق اتخاذ تصمیم است یا خیر؟ علاوه بر این به واسطه ملاحظاتی که در بانکداری اسلامی در خصوص عدم قطعی بودن نرخ سود وجود دارد، پیشنهاد می‌شود عبارت «در صورت ضرورت» به این بندها اضافه شود.</p>	<p>تابعه بانک مرکزی که اکثریت اعضای هیئت مدیره آنها توسط بانک مرکزی تعیین می‌گردد، در چارچوب قوانین و مقررات مرتبط؛»</p> <p>اصلاح بند «۱۱» و «۱۲»:</p> <p>«اتخاذ تصمیم در مورد تعیین سقف نرخ سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری و تسهیلات مبتنی بر عقود با بازدهی معین در صورت ضرورت؛»</p> <p>«اتخاذ تصمیم در مورد نرخ کارمزد تسهیلات قرض‌الحسنه و انواع خدمات بانکی در صورت ضرورت»</p>
ماده (۹)			✓		<p>بند «ت»</p> <p>در این بند لازم است تصریح گردد که افراد شرکت‌کننده در جلسات هیئت عالی موظف به رعایت اصول محرمانگی موضوع ماده (۱۱) طرح هستند.</p>	<p>اصلاح بند «ت»:</p> <p>اضافه کردن قید «رعایت محرمانگی» برای افرادی که در جلسه هیئت عالی شرکت می‌کنند:</p> <p>«اعضای هیئت عامل و سایر اشخاص مرتبط با موضوع جلسه، به تشخیص رئیس کل، می‌توانند بدون حق رأی و با رعایت ماده (۱۱) این قانون، در جلسات هیئت عالی شرکت کنند.»</p>
ماده (۱۰)			✓		<p>بند «الف»:</p> <p>از آنجایی که ذیل بند الف به رییس کل این اختیار را داده که حسب صلاحدید از تمامی ذینفعان دعوت نماید و از سوی دیگر، نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری مستلزم تصمیم‌گیری‌های حاکمیتی است و ممکن است در برخی موارد موجد رانت اطلاعاتی باشد، الزام به دعوت روسای اتاقهای سه گانه در این نشست‌ها محل تردید جدی است.</p> <p>همچنین در این بند لازم است تصریح گردد که افراد شرکت‌کننده در نشست موظف به رعایت اصول محرمانگی موضوع ماده (۱۱) طرح هستند.</p>	<p>اصلاح بند «الف» و (ب)</p> <p>پیشنهاد ۱:</p> <p>حذف عبارت «رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف الزاماً باید برای شرکت در نشست‌های ویژه سیاست‌گذاری پولی و ارزی و استماع نظرات آنان دعوت شوند.»</p> <p>و حذف عبارت «یا به درخواست مشترک رؤسای اتاق ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف»</p> <p>و حذف عنوان «روسای اتاق‌ها» در انتهای بند «ب».</p>

مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده (۱۱)			✓		بند «الف»: یکی از اقدامات مناسب این قانون ارتقای شفافیت در بانک مرکزی است. اما به نظر می‌رسد از چند نکته غفلت شده است: اولاً این شفافیت محدود به «خلاصه» مذاکرات شده است، ثانیاً سقف زمانی برای انتشار اطلاعات در این بند تعیین نشده است. ثالثاً قاعده‌ای جهت شفاف‌سازی آراء هیئت عالی بانک مرکزی وضع نشده است.	اصلاح بند «الف»: قرار دادن سقف زمانی برای انتشار خلاصه مذاکرات و مصوبات به صورت: «بانک مرکزی موظف است خلاصه مشروح مذاکرات و مصوبات هیئت عالی و آرای هر یک از اعضاء هیئت عالی در خصوص هر یک از مصوبات به تفکیک موافق، مخالف و ممتنع و همچنین اسامی غائبین را نهایتاً تا ۱۰ روز کاری پس از برگزاری جلسه، از طریق پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی منتشر کند.»
ماده (۱۲)			✓		استفاده از واژه غیرفارسی کمیته که معادل فارسی دارد مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.	اصلاح عنوان: تغییر واژه «کمیته» به «کارگروه»
ماده (۱۳)			✓		جزء «۴» بند ب بدلیل ماهیت تقنینی داشتن، تعیین وظایف سازمانی و تفویض آن به مقام اجرایی، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.	اصلاح جزء «۴» بند «ب»: انجام سایر اموری که با رعایت این قانون توسط هیئت عالی یا رئیس کل ارجاع می‌شود
ماده (۱۴)			✓		جزء (۶) بند «الف»: امور تنظیم‌گری و نظارت و سلامت بانک‌ها علاوه بر جنبه حقوقی واجد ابعاد اقتصادی نیز هست. لذا در خصوص بند ۶، جایگزین کردن یک نفر اقتصاددان با یکی از حقوقدانان ضروری است.	اصلاح جزء ۶: سه نفر حقوقدان مسلط به حقوق بانکی و موضوعات مرتبط با تنظیم‌گری و نظارت بانکی، یک نفر با معرفی رئیس کل، یک دو نفر با معرفی وزیر امور اقتصادی و دارائی و یک نفر با معرفی دادستان کل کشور.
ماده (۱۵)			✓		بر اساس نظرات فقهای شورای نگهبان، عدم تصریح بر لزوم داشتن وثاقت و امانت در مقامات بانک مرکزی، با موازین شرعی مغایر به نظر می‌رسد.	اصلاح تبصره بند «ب»: افزودن این جمله به ذیل تبصره: «اعضای هیئت عامل باید حائز شرایط مندرج در بند (ح) ماده (۷) این قانون باشند.»
ماده (۱۶)			✓		تبصره (۱) باید مقید به امکان تفویض اختیارات غیراساسی رئیس کل شود.	اصلاح تبصره (۱): اضافه کردن قید غیر اساسی به صورت: «رئیس کل می‌تواند حق امضاء و یا وظایف مندرج در جزء ۲ و ۳ و ۵ و ۶ را به قائم مقام، معاونان، مدیران و کارکنان بانک مرکزی تفویض کند.»
ماده (۱۷)			✓		بند «الف»: با توجه به تخصصی بودن موضوع نظارت بر بانک مرکزی و بررسی صورتهای مالی، لازم است افراد	اصلاح بند «الف»: «هیئت نظار مرکب از سه عضو حسابدار از میان حساب‌رسان خبره مطلع در امور بانکی با داشتن حداقل ده سال

مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					اقتصاددان نیز در کنار حسابرسان خبره حضور داشته باشند. همچنین انتخاب اعضای هیئت نظار با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی که عضو هیئت عالی است، واجد تعارض منافع است و بهتر است پیشنهاد آنها از طرف وزیر اقتصاد، از این فرآیند حذف شود. جزء «۴» بند ب مغایر اصل ۵۵ قانون اساسی است.	سابقه مرتبط و دو عضو اقتصاددان متخصص بانکداری مرکزی است که به پیشنهاد رئیس جمهور و تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند. حذف جزء «۴» بند «ب».
ماده (۱۸)			✓		کل این ماده مغایر با ماده ۱۶ قانون برنامه ششم توسعه بوده و مستلزم اخذ دو سوم آرای نمایندگان محترم مجلس است. عبارت «جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی» در صدر ماده ابهام دارد و لازم است مشخص شود که منظور از نظارت همان نظارت فقهی است. حکم ذیل بند (ج) مبنی بر نظارت رییس کل بر حسن اجرای مصوبات شورای فقهی و عدم امکان تذکر دادن توسط رئیس این شورا، به نظر با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل ۳ تطابق ندارد. در بند چ، باید تصریح شود که نظر فقهای شورای نگهبان بر نظر شورای فقهی ترجیح دارد.	اصلاح ذیل بند «چ»: «حکم این ماده نافذ اختیارات فقهای شورای نگهبان در اصل چهارم (۴) قانون اساسی نبوده و در صورت تعارض، نظر شورای نگهبان معیار عمل خواهد بود.»